

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čkovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Svobodomiselstvo proti Cerkvi.

Kjerkoli so na krmilu takozvane svobodomiselne vlade, tamkaj se oseba, ljudska, narodna in cerkvena svoboda tepta v prah. Dokaz za to je Mehika, kjer vlada primeroma mala skupina svobodomiselno - framasonsko - boljševiskih ljudi nad ogromno večino katoliškega ljudstva. Da to ljudstvo ne more uveljaviti svojih verskih, političnih in kulturnih nazorov v upravi in vladi države, je razlog v tem, ker nima prave organizacije in zato ne more uveljaviti svoje številčne moči v javnem življenju. Drugače pa je s svobodomiselstvom. To je, čeprav proti množici ljudstva velika manjšina, dobro organizirano ter opremljeno z vsemi modernimi sredstvi društvenega delovanja, časnikov, listov, knjižic in vseh pripravnih agitačnih sredstev. Mehiški katoličani so vse to puščali v nemar, prepuščajoč vse javno življenje nasprotnikom katolicizma ter se omejujoč na cerkve. Sedaj pa so jih sovražniki katolicizma vrgli tudi iz cerkva.

Preganjanje katolicizma in njegovih vernikov traja v Mehiki z malimi presledki že 6 let. Ko je leta 1926 postal predsednik mehiške države zloglasni Calles, framasonski boljševiski, je po ostril proticerkveno zakonodajo. Opiral se je pri tem na določbe mehiške ustave iz leta 1917. Te določbe so se nanašale samo na inozemsko duhovščino, ki je bila doma iz Španije, Calles s svojimi enakomislečimi pajdaši pa jih je začel izvajati proti katoliški duhovščini vobče. Njegov namen je bil katoliško Cerkev popolnoma zasušiti državi. Duhovniki so morali ven iz šol, katoliški obredi »tajnostnega značaja«, kakor n. pr. obhajanje bolnika v zasebni hiši, so bili prepovedani kot protidržavni čini, bogoslužne obrede naj bi smelo vršiti samo omejeno število duhovnikov, ki bi jih brez ozira na škofo postavila vlada sama.

Ker Callesova framasonsko-boljševiška družba nikakor ni hotela odnehati, so mehiški škofje zaprli brez izjeme vse cerkve. Začelo se je krvavo preganjanje katolicizma. Vlada je cela tri leta na najsurevnejši način preganjala katoliški živelj, skušala zatreti najmanjše bogoslužno dejanje celo med štirimi stenami domače hiše, izgnala škofo ter duhovnike zapirala. Mnogo duhovnikov in svetnih ljudi je končalo svoje življenje pod krogli rabelj-

skih oddelkov. Mehiška Cerkev je takrat zapisala cele strani junaškega mučeništva katoličanov. Ko to krvavo preganjanje ni doseglo zaželjenih uspehov, je Calles kot predsednik padel, sledil mu je Portes Gil, ki je julija l. 1929 sklenil z rimskim papežem dogovor, ki naj uredi v Mehiki razmere med Cerkvijo in državo. Najgrše in najtežje proticerkvene ustavne in zakonske določbe so bile ukinjene, škofje in duhovniki so zopet začeli redno in mirno delovati.

Žal pa to ni dolgo trajalo. Brezbožno svobodomiselstvo ni mirovalo, marveč je podpihovalo sovraštvo proti sv. Cerkvi in duhovščini po posameznih zveznih državah, ki jih je 29. Začela se je strastna gonja proti veri in duhovništvu po svobodomiselnih časnikih. Škofje se niso smeli vsi vrniti iz pregnanstva, mnogi so bili aretirani ter izgnani preko državnih mej. Niso se odprle vse cerkve, semenišča in druge cerkvene zgradbe. Verska vzgoja po šolah je bila zopet prepovedana, mladina se je začela zopet vzgajati po brezverskih načelih v nasprotju s katoliškimi moralnimi predpisi. Da bi cerkveno in duhovniško delovanje pogodile v srce, so posamezne države začele z zakonskimi določbami omejevati število duhovnikov. Ena država je odredila, da pride 1 duhovnik na 32 tisoč vernikov, druga, da pride 1 duhovnik na 45.000 vernikov, tretja da pride na 60.000, četrta (država Vera Cruz), da pride 1 duhovnik na 100.000 vernikov. Neka država je celo odredila, da bo bogoslužje popolnoma ustavljeno, dokler se duhovniki ne oženijo ter postanejo uslužbenci države. Takšne razmere so sedaj v Mehiki, ko je po odstopu predsednika Ortiz Rubia prišla vlada popolnoma pod vpliv Callesa ter je bil za predsednika izbran mladi Rodriguez.

Ker vse opozoritve papeževe na dogovor med državo in Cerkvijo, sklenjen leta 1929, niso ničesar koristile, je bil papež Pij XI. prisiljen, obvestiti o položaju katoliške Cerkve v Mehiki svetovno javnost. To je storil s posebno okrožnico, ki jo je izdal 1. oktobra. V njej opisuje na podroben način dogodke, ki so se vršili v Mehiki in ki smo jih v tem članku kratko orisali, ter protestira proti preganjanju katolicizma v Mehiki pred obličjem vlad vseh držav. Obenem poziva vse vernike v Mehiki, naj pod vodstvom škofov in duhovnikov strnejo svoje vrste v složno nezlomljivo fronto v obrambo pravic Cerkve, svobode vesti ter na-

rodnih in ljudskih pravic. Nujno jim priporoča pomnoženo delovanje v okviru Katoliške akcije, ki naj predvsem organizira mladino. Izpočetka bo to šlo bolj trdo radi razmer, ki so katoličanom vsiljene. Blagonosne posledice tega dela pa ne bodo izostale, kakor se je to pokazalo pri drugih narodih, ki so tudi morali pretrpeti preganjanja.

Papeževa okrožnica je kulturnobojne peteline mehiške hudo razkačila. Poslanska zbornica je sprejela resolucijo, ki zahteva od predsednika Rodriguez, da izžene iz države papeževega legata (zastopnika) nadškofa Ruiz y Floresa. Predsednik Rodriguez je kajpada pohitel, da to svobodomiselnostno željo izpolni. V omikanem svetu pa je ta papeževa okrožnica napravila velik vtis. Spričo tega se moramo čuditi, da neki list slovenskega svobodomiselstva ne najde besedice obsodbe za nasilnosti proti katolicizmu v Mehiki, marveč se postavlja na stran mehiške vlade, češ, da se je dogovora med Cerkvijo in državo zares tudi držala ter se ni nikjer vmešavala v urejevanje odnošajev države do Cerkve. Lepo izvrševanje dogovora in nevmešavanje v cerkvene zadeve, ako se z odredbami določa, da pride 1 duhovnik na 60.000 in celo 100.000 vernikov! Gospodje advokati, zdravniki, učitelji, ki stoje za tem listom, naj pomislijo, kaj bi pomenjala določba, da pride 1 advokat, 1 zdravnik, 1 učitelj na 60.000 ali celo 100.000 prebivalcev! Če bi pa to bilo nesvobodomiselno nasilje proti advokatom, zdravnikom in učiteljem, kako si smejo lažjivi svobodomisleci kaj takega dovoljevati proti katoliški duhovščini?!

Madžarski ministrski predsednik za spremembo mirovne pogodbe. Že zadnjič smo poročali, da je sestavil novo madžarsko vlado bivši vojni minister Gömbös, ki napoveduje, da je program njegove vlade sprememba mirovne pogodbe. Po Gömbösovi napovedi bo zasledovala njegova vlada politiko, ki bo tudi delavstvu omogočila sodelovanje pri velikem nacionalnem pokretu.

Vladna kriza na Romunskem. Zadnjič smo poročali, da je finančna komisija Zveze narodov predlagala, naj pridejo romunske državne finance pod nadzorstvo. Romunski ministrski svet

je odklonil to priporočilo in radi tega je podal ministrski predsednik Vajda Vojvod ostavko celokupne vlade.

Avstrija zmanjšuje število državnih uradnikov. Avstrija bo odpustila 5 odstotkov vseh državnih nastavljenecv. Tozadevni zakonski predlog bo stopil v veljavo s 1. oktobrom z nazaj posegajočo močjo. Že s 1. oktobrom bo odpuščenih krog 2000 državnih uradnikov. Isto število odpuščenecv pride v poštev tekom novembra in decembra.

Poljska je dobila od francoske bančne skupine 50 milijonov frankov za podpiranje poljedelstva.

Grški monarhisti so podali predsedniku republike Zaimisu pismeno izjavo, v kateri so se izrekli za republiko in je s tem končno veljavno urejeno vprašanje državne oblike na Grškem.

Vodja nemških fašistov Hitler je prepričan, da bo njegova stranka pri državnozbornih volitvah 6. novembra popolnoma zmagala ter prevzela vladno oblast v Nemčiji.

Nemška vlada proti stavkam in brezposelnosti. Nemška vlada pripravlja nove odredbe, da zatre stavkovno gibanje, ki se je začelo širiti v odgovor na zakonski dekret z dne 4. avgusta o znižanju mezd. Razen tega namerava nemška vlada izpremeniti zakon o brezposelnostnem zavarovanju in ukiniti vsako podporo tistim nezaposlenim delavcem, ki bi odklonili ponudeno jim delo.

Had kulturni boj v Mehiki. Komaj je dobila Mehika novega predsednika Rodrigueza, že je izbruhnil zopet kulturni boj z vso srditostjo. Papež se je zavzel za mehiške katoličane s posebnim pismom, v katerem je opozoril javnost, da niso cerkvene razmere v Mehiki nič boljše od onih v Rusiji in to predvsem radi neprestanega kulturno-bojnega razpoloženja mehiških osrednjih vlad. Papeževo opozorilo je močno zbudilo predsednika Rodrigueza, ki je pustil izgnati papeževega zastopnika in je zagrozil, da bo zatvoril vse katoliške cerkve in okrnil še ono pičlo svobodo, katero je uživala duhovščina. Tokratnemu kulturnemu boju v Mehiki napovedujejo posebno ostrost in dolgotrajnost. — Zakonodajna skupščina mehiške države Veracruz je sklenila, da se vzamejo katoliškim duhovnikom vse državljanske pravice in sme vlada takoj zapleniti vsa cerkvena posestva.

Novi dunajski nadškof, vseučiliški profesor dr. Innitzer, je bil 7. oktobra slovesno ustoličen.

Pet zakramentov eden dan. Meseca septembra je v mestu Lincu na Gornj. Avstrijskem Friderik Bernardis, korporal 7. lovskega polka, eden dan prejel pet zakramentov. Bernardis je bil na slovesen način sprejet v katoliško Cerkev. Ker so dvomili, ali je pravilno krščen, so ga pogojno krstili. Nato je šel k spovedi, in sicer radi tega, ker je morda kot otrok bil vendar veljavno

krščen ter se je moral po krstu storjenih grehov spovedati. Po spovedi je šel k sv. obhajilu. Po daritvi sv. maše je prejel zakrament sv. zakona. Potem se je Bernardis podal v škofovo domačo kapelo, kjer je bil od škofa birman. To je izreden in nenavaden slučaj, da bi kdo en dan prejel pet svetih zakramentov.

Narodni socialisti kot romarji. Iz Dunaja je 150 narodnih socialistov poromalo v Marijino Celje. Ti ljudje kaj radi zatrjujejo, kako spoštujejo vero, katera je najjačja opora narodnosti. Njihova dejanja pa so čisto drugačna. Vero baje spoštujejo, duhovnike pa napadajo po časnikih, shodih in v zasebnem življenju. Tudi kot marijacejski romarji so pokazali, kakšni kristjani so. Njihov list »Kampfruf« poroča o tem, kaj so ti narodno-socialistični romarji v Marijinem Celju počenjali. List poroča o burnih »heila«-klicih, s katerimi so bili sprejeti in katere so istotako burno vračali, o izletih v lepo okolico, o zborovanjih, o dobrem obedu, kjer se je tudi obilno pilo, kar je seveda povzdignilo navdušenje itd. Ne poroča pa list ničesar o tem, da bi bili gospodje in gospodiči narodni socialisti šli v slovečo Marijino cerkev, ter tamkaj opravili svojo pobožnost. Zato vendar gre človek na božjo pot, da v cerkvi molí, prisostvuje sv. maši, prejme sv. zakramente. Narodni socialisti tega niso storili. Ravnali so tako, kakor tisti židovski športniki, ki prihajajo po zimí v Marijino Celje, pa se Marijini cerkvi daleč izognejo.

Čudež sv. Januarja. Sv. Januarij je bil škof v Beneventu na Italijanskem, ter je bil okoli leta 305 s 6 tovariši obglavljen, umrl je torej kot mučenik za sv. vero. Njegovo telo je shranjeno v Napolju, in sicer v kapelici, ki je pridanost stolni cerkvi, glava in steklenica s krvjo pa v zakladnici te cerkve. Na praznik sv. Januarja, 19. septembra, se vsako leto dogodi čudež s krvjo. Zgodil se je tudi letos. Ob pol devetih predpoldne so telesne ostanke in tudi steklenico s strjeno krvjo prenesli v stolno cerkev ter izpostavili na glavnem oltarju. Ko so steklenico s krvjo približali svetnikovi glavi, da se je je dotaknila, je kri v steklenici začela kipeči. Ljudstva se je v tem hipu polastilo silno navdušenje, zazvonili so zvonovi vseh cerkva, zagrmeli topovi, zabučale so sirene vseh ladij, ki so zadržane v pristanišču. Napolsko ljudstvo tega svetnika-mučenika, ki je mestni patron, visoko časti.

Katoliška mladina na Japonskem. Katoliška akcija, ki se organizira tudi na Japonskem, smatra kot svoj bistveni in najvažnejši del mladinsko gibanje. Tokijski nadškof je v letošnjem postnem pastirskem listu dal posebna navodila za organizacijo mladine širrom nadškofije. Pravila te mladinske zveze so bila pretresena na zborovanju župnikov ter odobrena od nadškofa. Nedavno je bila ustanovitev te zveze, h kateri se je že priglasilo veliko število mladeničev iz vseh župnij. Na ustanovnem zborovanju je bilo navzočih več japonskih katoliških vseučilišnih profesorjev in cvet japonskega

katoliškega razumništva. Katolicizem na Japonskem razvija živahno delavnost, ki jo povečuje smotreno in požrtvovalno delovanje laičnega apostolstva.

Oljska gora v Savinjski dolini. Mudil sem se v minulem tednu v svojem domačem kraju in obiskal tudi Oljsko goro, kraj mladostnih let, mladostnih nad. Bodi pozdravljena, cerkvena vrh gore, cerkvena bela! Kmalu bo zopet bela. Zunanost cerkve bo lepša kot je bila pred požarom. Cerkvna streha iz moderne opeke je že gotova, zvonika dobila prihodnje leto bakreno streho. Vsa zunanost bo prenovljena, pogled v notranost cerkve pa je mučen, škoda velika — velika!

Smrt šolske sestre. V mariborski bolnici je umrla šolska sestra Marcela Muri, ki je bila priznana učiteljica ročnih del in izdelovateljica mašnih oblik. Blaga pokojnica je bila doma iz Jezerskega na Koroškem in rojena leta 1890. Preoblečena je bila v Mariboru leta 1910 in je tudi tukaj delovala. Pokoj delavni duši!

Nesreča vsled splašenja konj. Posestniku Francu Mlakarju iz Ciglenecv so se splašili konji na povratku iz Maribora proti domu. Voznik je padel pod konja, ki sta ga tako poškodovala, da so ga morali spraviti v mariborsko bolnico.

Tovorni avto zavozil v voz. V bližini Nove vasi pri Ptujju se je zgodila take nesreča: Tovorni avtomobil je zavozil dne 5. oktobra zvečer s tako silo v voz mesarja Skrbinška od Sv. Urbana, da je voz popolnoma razbil. 16letna dekline Marta Nežman, ki je bila na vozu, je padla na cesto in se nevarno poškodovala. Konja so morali takoj ubiti, le voznik je bil lažje poškodovan.

S krampom je bil poškodovan na glavi in po celem telesu posestnik Jos. Plohl iz Kukave, občina St. Lovrenc v Slov. gor. Težje poškodovanega so prepeljali v ptujsko bolnico. Napad preiskuje sodišče.

Napad na biseromašnika. V noči 3. oktobra krog 11. ure je bilo vlomljeno v župnišče biseromašnika in župnika g. Cankarja v Središču ob Dravi. Vlomilec je udrl v pisarno tik ob spalnici biseromašnika in še v eno sobo, kjer je prebrskal vse predale, ki so pa bili prazni. Župnik se je le prebudil in naredil luč, ker je mislil, da je kedo od domačih in vprašal, kaj da želi ob tako pozni uri. Vlomilec je hušnil ob posvitu luči v pisarno, kjer se je hotel skriti in je zapiral vrata. G. župnik je stopil bliže pisarne in zagledal bosonogega neznanca, ki si je zakrival obraz z žensko ruto. Na ponovno župnikovo vprašanje, kdo da je in kaj da hoče, je odgovoril tolovaj: »Denar!« Vlomilec je 85letnega biseromašnika sunil v tilnik, da je padel in se ranil nekoliko. Župnik je še bil toliko pri moči, da je klical in zvonil, a lopov je seve kar najhitreje pobegnil, si odprl vrata na dvorišče in zginil v noč. G. kaplan je opozoril okolico na nočni